

ЗІГМУНД ФРОЙД УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНА

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою університету

Протокол № 10 від
«11» червня 2025 р.

ТАКТИЧНА МЕДИЦИНА

СИЛАБУС

Освітній рівень: Другий (магістерський)

Галузь знань: С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність С4 Психологія

Освітньо-професійна програма "Психологія"

Статус дисципліни: вибіркова

Форма навчання: денна

<u>Форма навчання</u>	<u>Курс</u>	<u>Семестр</u>	<u>Лекції (год.)</u>	<u>Практичні (год.)</u>	<u>Самостійна робота студента (год.)</u>	<u>Разом (год.)</u>	<u>Залік (сем.)</u>
<u>Денна</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>20</u>	<u>20</u>	<u>80</u>	<u>120</u>	<u>2</u>

1. Загальна інформацію про викладача (лектора, асистента).

Ромаш Іван Романович, кандидат медичних наук, доцент кафедри психології ЗФУУ

Контактна інформація: e-mail: iromashr@gmail.com

2. Назва, код дисципліни і кількість кредитів

На вивчення навчальної дисципліни «Тактична медицина» відводиться **120** годин **4** кредити ЄКТС.

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Вивчення здійснюється протягом 3 семестру на 2-ому курсі навчання. Програма навчальної дисципліни складається з 5 змістових модулів.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Курс «Тактична медицина» є складовою частиною дисциплін фахового циклу нормативного блоку підготовки магістрів за спеціальністю 053 «Психологія». Вивчення модуля спирається на попереднє опанування базових курсів з клінічної психології, нейропсихології, анатомії людини, фізіології та є підґрунтям для проходження клінічної практики та підготовки кваліфікаційної магістерської роботи.

Знання та навички, набуті в межах вивчення дисципліни «Тактична медицина», будуть використані у вивченні таких курсів:

- екстремальна медицина;
- організація надання медичної допомоги в надзвичайних ситуаціях;
- практична підготовка у сфері домедичної або медичної евакуації поранених.

Для успішного засвоєння дисципліни «Тактична медицина» студентам необхідно володіти знаннями з таких предметів:

Пререквізити:

- Клінічна психологія. Клінічна психодіагностика – базові принципи оцінки психічного стану в екстремальних обставинах.
- Психофармакологія – вплив лікарських препаратів на психіку, поведінку та функціонування нервової системи людини.
- Нейропсихологія з основами нейродіагностики та нейрокорекції – галузь психології, що досліджує взаємозв'язок між роботою мозку та психічними процесами, включає методи діагностики когнітивних і поведінкових порушень, а також практичні підходи до їх корекції та відновлення функцій.

Постреквізити:

Після завершення дисципліни студенти зможуть застосовувати отримані знання у таких предметах і професійних сферах:

- Психологія екстремальних ситуацій – навички роботи у критичних умовах та при загрозі життю та здоров'ю.

- Основи військової психології – розуміння психологічних аспектів бойових умов та стресових ситуацій.
- Практика під супервізію – застосування отриманих навичок у практичній роботі під наглядом досвідчених фахівців.
- Переддипломна практика зі спеціальності «Психологія» – використання знань тактичної медицини у наукових дослідженнях та практичній діяльності.

5. Характеристика навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Тактична медицина» є прикладною, інтегративною складовою професійної підготовки здобувачів освіти в галузі охорони здоров'я, цивільного захисту та суміжних сфер, що передбачають діяльність в умовах підвищеного ризику. Курс спрямований на формування вмінь і навичок надання домедичної допомоги в умовах бойових дій, терористичних актів, масових уражень, стихійних лих та інших надзвичайних ситуацій.

Дисципліна інтегрує знання з анатомії, фізіології, першої допомоги, травматології, військової справи, психології кризових станів і комунікації в умовах стресу. Особлива увага приділяється алгоритмам дій відповідно до стандартів TCCC (Tactical Combat Casualty Care) та TECC (Tactical Emergency Casualty Care), сучасним засобам зупинки кровотечі, забезпечення прохідності дихальних шляхів, евакуації поранених тощо.

Курс передбачає лекційні, практичні та тренінгові заняття з використанням симуляційного обладнання, а також самостійну роботу здобувачів, спрямовану на закріплення практичних навичок та прийняття рішень в умовах обмеженого часу й ресурсів.

Згідно навчального плану підготовки психологів за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Магістр», вивчення навчальної дисципліни здійснюється на 2 курсі (денна форма навчання), на вивчення якої відводиться 120 годин.

6. Призначення навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна «Тактична медицина» призначена для формування у здобувачів освіти системи знань, умінь та практичних навичок, необхідних для ефективного надання домедичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях, бойових умовах або в зоні підвищеного ризику.

Курс забезпечує засвоєння алгоритмів надання допомоги відповідно до сучасних стандартів тактичної медицини, зокрема TCCC і TECC, та підготовку до дій в умовах, що супроводжуються високим рівнем стресу, обмеженими ресурсами та загрозами для життя.

7. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Тактична медицина» є формування у здобувачів освіти здатності надавати ефективну домедичну допомогу в умовах бойових дій, надзвичайних ситуацій або при загрозі життю, орієнтуючись на усунення попереджуваних причин смерті. Курс ґрунтується на сучасних

принципах тактичної медицини, що враховують ризики бойового середовища, обмеження ресурсів і необхідність швидкого прийняття рішень на догоспітальному етапі.

8. Завдання вивчення дисципліни.

Завдання спрямовані і на формування високого рівня професійної компетентності у здобувачів освіти, які зможуть ефективно працювати у сфері клінічної психології:

Формування теоретичних знань:

1. Ознайомлення з основними принципами та історією розвитку тактичної медицини.
2. Вивчення етапів і алгоритмів надання домедичної допомоги в умовах бойових дій та надзвичайних ситуацій.
3. Розуміння особливостей травм, поранень і невідкладних станів, характерних для тактичної обстановки.

Розвиток діагностичних навичок:

1. Опанування методик первинного та вторинного огляду постраждалих.
2. Вивчення критеріїв оцінки стану поранених та визначення пріоритетності надання допомоги.
3. Засвоєння принципів сортування та організації евакуації постраждалих.

Формування практичних умінь:

1. Навчання застосуванню сучасних засобів індивідуальної медичної допомоги (турнікети, гемостатичні засоби, пов'язки тощо).
2. Відпрацювання навичок зупинки кровотеч, відновлення прохідності дихальних шляхів, проведення серцево-легеневої реанімації.
3. Тренування дій у складі підрозділу під час надання допомоги в умовах обмеженого часу та підвищеної небезпеки.

Забезпечення професійної етики та правових знань:

1. Усвідомлення правових аспектів та відповідальності при наданні домедичної допомоги.
2. Дотримання принципів особистої безпеки під час роботи в тактичних умовах.
3. Формування етичних стандартів взаємодії з пораненими та колегами

Розвиток психологічної стійкості та комунікації:

1. Оцінка та підтримка психологічного стану постраждалих і членів підрозділу.
2. Формування навичок ефективної комунікації в стресових ситуаціях.
3. Відпрацювання алгоритмів взаємодії з іншими службами та підрозділами під час евакуації.

Інтеграція міждисциплінарних знань:

1. Використання знань з анатомії, фізіології, безпеки життєдіяльності та фізичної підготовки для підвищення ефективності надання допомоги.
2. Інтеграція тактичної медицини з іншими напрямками підготовки військовослужбовців та рятувальників.

Підготовка до дій у реальних умовах:

1. Відпрацювання сценаріїв надання допомоги при різних видах поранень, травм і ушкоджень у бойових та екстремальних умовах.
2. Формування впевненості у власних діях та відповідальності за життя поранених.

Сприяння розвитку самостійної та командної роботи:

1. Навчання прийняттю рішень у складних і динамічних ситуаціях.
2. Відпрацювання навичок взаємодії у складі тактичної групи під час надання домедичної допомоги.

8.1. У результаті вивчення навчальної дисципліни «Тактична медицина» здобувач освіти повинен

Знати:

- поняття, сутність, основні принципи та алгоритми Tactical Combat Casualty Care, домедичної допомоги в умовах бойових дій та за умов надзвичайних ситуацій;
- медичної допомоги на догоспітальному етапі; основні компоненти організації системи медичного забезпечення та засоби індивідуального захисту;
- правила особистої та колективної безпеки та реагування на виникнення стресових ситуацій в екстремальних умовах.

Уміти:

- оглядати місце події в бойових і небойових умовах;
- проводити первинний огляд постраждалого; визначати ознаки критичної кровотечі та порушення дихальних шляхів, інших бойових та небойових ушкоджень;
- надавати домедичну допомогу при гострих зовнішніх кровотечах, порушеннях прохідності дихальних шляхів, пораненнях та ушкодженнях, термічних і хімічних ураженнях, інших невідкладних станах;
- заповнювати первинну медичну та іншу супроводжувальну документацію на постраждалих;

Володіти:

- алгоритмами надання домедичної допомоги на різних етапах в бойових умовах; навичками надання домедичної допомоги постраждалим і пораненим при основних невідкладних станах;
- адаптації, прийняття обґрунтованих рішень та дії в екстремальних ситуаціях; навичками міжособистісної взаємодії в малих тактичних групах;
- запобігання стресовим ситуаціям та психологічним розладам.

9. Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Тактична медицина» складається з п'яти змістовних модулів:

Змістовий модуль 1. Основи тактичної медицини

Тема 1. Вступ до тактичної медицини: історія виникнення, основна мета та завдання дисципліни, суб'єкти надання домедичної допомоги, головні напрямки тактичної медицини, поняття превентивних летальних випадків.

Тема 2. Міжнародні концепції та спроможності медичної допомоги пораненим відповідно до стандартів НАТО. Основні принципи надання домедичної допомоги пораненим в умовах бойових дій.: первинне і вторинне обстеження постраждалого, особиста безпека та засоби захисту, огляд місця події.

Змістовий модуль 2. Травматичні ушкодження та невідкладні стани

Тема 3. Види ушкоджень і травм у бойових умовах: кровотечі, травми грудної клітки, асфіксія, черепно-мозкова травма, травми черевної порожнини, переломи, термічні ураження

Тема 4. Порушення прохідності дихальних шляхів: причини, ознаки, техніка відкриття дихальних шляхів, введення назофарингеального повітропроводу

Тема 5. Базова підтримка життєдіяльності: серцево-легенева реанімація, алгоритми дій при колапсі і шоку, зупинка кровотеч, методи зупинки зовнішньої кровотечі

Тема 6. Домедична допомога при опіках, відмороженнях, кліматичних ураженнях; допомога при нетравматичних невідкладних станах

Змістовий модуль 3. Засоби індивідуального та групового медичного оснащення

Тема 7. Склад та призначення індивідуальної аптечки, турнікети, гемостатичні засоби, герметизуючі пов'язки, набори для дихальних шляхів. Правило комплектування індивідуальної тактичної аптечки (BRIG 4x4). Практичне застосування засобів індивідуальної медичної допомоги.

Тема 8. Тактичне медичне спорядження та правила поводження з ним. Індивідуальні й групові засоби бойового догляду. Навички та засоби тактичного бойового догляду. Тактичне спорядження для евакуації поранених. Етапи надання домедичної допомоги пораненим в бойових умовах.

Змістовий модуль 4. Алгоритми надання допомоги в тактичних умовах

Тема 9. Допомога під вогнем (Фаза I, Care Under Fire, CUF): мінімальне втручання, забезпечення безпеки, зупинка критичних кровотеч

Тема 10. Тактична медична допомога на полі бою (Фаза II, Tactical Field Care, TFC): детальне обстеження, забезпечення прохідності дихальних шляхів, лікування травм, введення препаратів

Тема 11. Медична допомога при евакуації (Tactical Evacuation Care, TACEVAC): організація, транспортування, взаємодія з іншими службами

Тема 12. Огляд і сортування поранених, відпрацювання алгоритмів MARCH і SABC. Медичне сортування: сутність та особливості. Види медичного сортування. Сортувальні ознаки. Сортувальні категорії. Групи пріоритету для медичного сортування. Правила сортування та роль бійця рятувальника

Тема 13 Симуляційні тренування: дії у складі тактичної групи, надання допомоги в "червоній", "жовтій" та "зеленій" зонах (зона обстрілу, укриття, евакуації)
Тема 14 Бойовий стрес, бойова втома і розлади поведінки.Стресостійкість. Розлади поведінки військовослужбовців під час ведення бойових дій. Поняття про бойовий стрес, бойову втому. Характерні ознаки бойового стресу. Допомога та заходи безпеки при бойовому стресі.

Змістовий модуль 5. Організаційні та правові аспекти

Тема 15. Організація медичного забезпечення в бойових умовах та при надзвичайних ситуаціях.

Тема 16. Правові основи надання домедичної допомоги, відповідальність та етичні стандарти

10. Структура залікового кредиту з дисципліни

Назви змістовних модулів, лекційних тем і тем практичних занять	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		л.	пр.	с.р.	Контр. Заходи.
1	2	3	4	5	
Змістовий модуль 1. Основи тактичної медицини					
Тема 1. Вступ до тактичної медицини: історія виникнення, основна мета та завдання дисципліни, суб'єкти надання домедичної допомоги, головні напрямки тактичної медицини, поняття превентивних летальних випадків	8	2	1	5	Поточне опитування, реферати, тестування
Тема 2. Міжнародні концепції та спроможності медичної допомоги пораненим відповідно до стандартів НАТО. Основні принципи надання домедичної допомоги пораненим в умовах бойових дій: первинне і вторинне обстеження постраждалого, особиста безпека та засоби захисту, огляд місця події.	8	2	1	5	
Разом за змістовним модулем 1.	16	4	2	10	
Змістовий модуль 2. Травматичні ушкодження та невідкладні стани					
Тема 3.Види ушкоджень і травм у бойових умовах: кровотечі, травми грудної клітки, асфіксія, черепно-мозкова травма, травми черевної порожнини, переломи, термічні ураження	7	1	1	5	Поточне опитування, реферати, тестування
Тема 4.Порушення прохідності дихальних шляхів: причини, ознаки, техніка відкриття дихальних шляхів, введення назофарингеального повітроводу	7	1	1	5	
Тема 5. Базова підтримка життєдіяльності: серцево-легенева реанімація, алгоритми дій при колапсі і шоку, зупинка кровотеч, методи зупинки зовнішньої кровотечі	7	1	1	5	
Тема 6. Домедична допомога при опіках, відмороженнях, кліматичних ураженнях; допомога при нетравматичних невідкладних станах	7	1	1	5	
Разом за змістовним модулем 2.	28	4	4	20	

Змістовий модуль 3. Засоби індивідуального та групового медичного оснащення					
Тема 7. Склад та призначення індивідуальної аптечки, турнікети, гемостатичні засоби, герметизуючі пов'язки, набори для дихальних шляхів Правило комплектування індивідуальної тактичної аптечки (BRIG 4x4). Практичне застосування засобів індивідуальної медичної допомоги.	7	1	1	5	Поточне опитування, реферати, тестування
Тема 8. Тактичне медичне спорядження та правила поводження з ним. Індивідуальні й групові засоби бойового догляду. Навички та засоби тактичного бойового догляду Тактичне спорядження для евакуації поранених. Етапи надання домедичної допомоги пораненим в бойових умовах.	7	1	1	5	
Разом за змістовним модулем 3.	14	2	2	10	
Змістовий модуль 4. Алгоритми надання допомоги в тактичних умовах					
Тема 9. Допомога під вогнем (Фаза I, Care Under Fire, CUF): мінімальне втручання, забезпечення безпеки, зупинка критичних кровотеч	7	1	1	5	Поточне опитування, реферати, тестування
Тема 10. Тактична медична допомога на полі бою (Фаза II, Tactical Field Care, TFC): детальне обстеження, забезпечення прохідності дихальних шляхів, лікування травм, введення препаратів	7	1	1	5	
Тема 11. Медична допомога при евакуації (Tactical Evacuation Care, TACEVAC): організація, транспортування, взаємодія з іншими службами	7	1	1	5	
Тема 12. Огляд і сортування поранених, відпрацювання алгоритмів MARCH і CABCS. Медичне сортування: сутність та особливості. Види медичного сортування. Сортувальні ознаки. Сортувальні категорії. Групи пріоритету для медичного сортування. Правила сортування та роль бійця рятувальника	7	1	1	5	
Тема 13 Симуляційні тренування: дії у складі тактичної групи, надання допомоги в "червоній", "жовтій" та "зеленій" зонах (зона обстрілу, укриття, евакуації)	8	1	1	5	
Тема 14 Бойовий стрес, бойова втома і розлади поведінки.Стресостійкість. Розлади поведінки військовослужбовців під час ведення бойових дій. Поняття про бойовий стрес, бойову втому. Характерні ознаки бойового стресу. Допомога та заходи безпеки при бойовому стресі.	8	1	1	5	
Разом за змістовним модулем 4.	42	6	6	30	
Змістовий модуль 5. Організаційні та правові аспекти тактичної медицини					
Тема 15. Організація медичного забезпечення в бойових умовах та при надзвичайних ситуаціях.	9	2	2	5	Поточне опитування, реферати, тестування
Тема 16. Правові основи надання домедичної допомоги, відповідальність та етичні стандарти	9	2	2	5	

Разом за змістовним модулем 4.	18	4	4	10	
Залік	2		2		
Усього	120	20	20	80	

11. Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ до тактичної медицини: історія виникнення, основна мета та завдання дисципліни, суб'єкти надання домедичної допомоги, головні напрямки тактичної медицини, поняття превентивних летальних випадків	5
2	Тема 2. Міжнародні концепції та спроможності медичної допомоги пораненим відповідно до стандартів НАТО. Основні принципи надання домедичної допомоги пораненим в умовах бойових дій: первинне і вторинне обстеження постраждалого, особиста безпека та засоби захисту, огляд місця події.	5
3	Тема 3. Види ушкоджень і травм у бойових умовах: кровотечі, травми грудної клітки, асфіксія, черепно-мозкова травма, травми черевної порожнини, переломи, термічні ураження	5
4	Тема 4. Порушення прохідності дихальних шляхів: причини, ознаки, техніка відкриття дихальних шляхів, введення назофарингеального повітропроводу	5
5	Тема 5. Базова підтримка життєдіяльності: серцево-легенева реанімація, алгоритми дій при колапсі і шоку, зупинка кровотеч, методи зупинки зовнішньої кровотечі	5
6	Тема 6. Домедична допомога при опіках, відмороженнях, кліматичних ураженнях; допомога при нетравматичних невідкладних станах	5
7	Тема 7. Склад та призначення індивідуальної аптечки, турнікети, гемостатичні засоби, герметизуючі пов'язки, набори для дихальних шляхів. Правило комплектування індивідуальної тактичної аптечки (BRIG 4x4). Практичне застосування засобів індивідуальної медичної допомоги.	5
8	Тема 8. Тактичне медичне спорядження та правила поводження з ним. Індивідуальні й групові засоби бойового догляду. Навички та засоби тактичного бойового догляду. Тактичне спорядження для евакуації поранених. Етапи надання домедичної допомоги пораненим в бойових умовах.	5
9	Тема 9. Допомога під вогнем (Фаза I, Care Under Fire, CUF): мінімальне втручання, забезпечення безпеки, зупинка критичних кровотеч	5
10	Тема 10. Тактична медична допомога на полі бою (Фаза II, Tactical Field Care, TFC): детальне обстеження, забезпечення прохідності дихальних шляхів, лікування травм, введення препаратів	5
11	Тема 11. Медична допомога при евакуації (Tactical Evacuation Care, TACEVAC): організація, транспортування, взаємодія з іншими службами	5
12	Тема 12. Огляд і сортування поранених, відпрацювання алгоритмів MARCH і CABG. Медичне сортування: сутність та особливості. Види медичного сортування. Сортувальні ознаки. Сортувальні категорії. Групи пріоритету для медичного сортування. Правила сортування та роль бійця рятувальника	5

13	Тема 13 Симуляційні тренування: дії у складі тактичної групи, надання допомоги в "червоній", "жовтій" та "зеленій" зонах (зона обстрілу, укриття, евакуації)	5
14	Тема 14 Бойовий стрес, бойова втома і розлади поведінки. Стресостійкість. Розлади поведінки військовослужбовців під час ведення бойових дій. Поняття про бойовий стрес, бойову втому. Характерні ознаки бойового стресу. Допомога та заходи безпеки при бойовому стресі.	5
15	Тема 15. Організація медичного забезпечення в бойових умовах та при надзвичайних ситуаціях.	5
16	Тема 16. Правові основи надання домедичної допомоги, відповідальність та етичні стандарти	5
Всього		80

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Карамішев Д., Гордієнко Л. Тактична медицина та безпека в умовах бойових дій: навч. посіб. Львів : «Магнолія 2006», 2023. – 320 с.
2. Гордієнко Л.П., Шепітько К.В., Рожнов В.Г., Полив'яна О.А. Домедична допомога, підтримка життєдіяльності потерпілого при зупинці дихання і кровообігу : навч. посіб. Полтава: ФОП Петренко І. М., 2022. – 144 с.
3. Організація медичного забезпечення військ: підручник / Бадюк М.І. та ін.; за ред. В.В. Паська. Київ: КНТ, 2022. 430 с.
4. Перша екстрена і тактична медична допомога на догоспітальному етапі: навч. посіб. ; за ред. В.С. Тарасюка. – 4-е вид., стер. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 504 с.

Додаткові:

1. Управління повсякденною діяльністю медичної служби: Підруч. для слухачів Укр. військово-мед. акад. / М.І. Бадюк, В.В. Солярик, Т.А. Бібік, М.В. Матвійчук, О.О.Ляшенко // За ред. М.І. Бадюка. - Вид. 2-ге, перероб. і допов. - Київ: Чалчинська Н.В., 2020. - 507 с.
2. Екстрена та невідкладна медична допомога. Том І: допомога травмованим на догоспітальному етапі: національний підручник / В.О. Крилюк, С.О. Гур'єв, Г.В. Загорій, А.А. Гудима, Н.І. Іскра та ін. – Київ. – 2017. – 504 с.
3. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи): посібник // за редакцією професора О.В. Богомолець, професора Г.Г. Рощина. – К.: Юстон, 2016. – 212 с.
4. Домедична допомога в екстремальних ситуаціях та медичний захист населення в надзвичайних ситуаціях: навч. посібник / Гринзовський А.М., Волянський П.Б., Колашченко С.І. – К.: СКІФ, 2023. – 216 с. 5. Підручник тактичної бойової допомоги потерпілим. Київ: Центр учбової літератури, 2022. — 124 с.
5. American Psychiatric Association. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5-TR). — Washington, DC: American Psychiatric Publishing, 2022.

6. World Health Organization. ICD-11 for Mortality and Morbidity Statistics (Version 2023). — WHO, Geneva, 2023.

Інформаційні ресурси:

1. <https://repo.usfu.edu.ua/home> – Електронні ресурси ЗФУУ
2. <https://www.apa.org/>
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/910-2018-%D0%BF#Text>
4. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0488282-22#Text>

13. Контроль і оцінка результатів навчання

13.1. Види контролю (поточний, підсумковий), проміжна атестація

Методи контролю: поточний, підсумковий.

При оцінюванні знань здобувача освіти приділяється перевага стандартизованим методам контролю: тестування (комп'ютерне), письмові роботи, контроль практичних навичок.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. Він містить: опитування, співбесіду, відповіді на питання, комп'ютерне тестування, виступ з доповіддю, захист рефератів.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці вивчення дисципліни у вигляді диференційованого заліку.

13.2. Форми контролю

Оцінка за розділ визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, що присвоюється здобувачу освіти при засвоєнні кожного розділу (залікового кредиту) – 100, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 60 балів (60%), за результатами підсумкового контролю – 40 балів (40%).

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей з кожної теми та під час індивідуальної роботи викладача зі здобувачами освіти. При оцінюванні навчальної діяльності здобувача освіти необхідно надавати перевагу стандартизованим методам контролю: тестуванню, структурованим письмовим роботам, структурованому за процедурою контролю практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

ОЦІНКУ “ВІДМІННО” отримує здобувач освіти, який твердо знає програмовий матеріал, глибоко його засвоїв, вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає, у відповіді якого тісно пов'язується теорія з практикою. При цьому здобувач освіти не вагається з відповіддю при видозміні завдання, вільно справляється з задачами та питаннями другого та третього рівня оцінки знань, виявляє знайомство з монографічною літературою, вірно обґрунтовує прийняте рішення, володіє елементами лікарської техніки, різносторонніми

навичками та прийомами виконання практичних робіт. Практичні навички виконує без помилок, вміє в професійній діяльності ефективно використовувати набуті знання.

ОЦІНКУ “ДОБРЕ” отримує здобувач освіти, який знає програмовий матеріал грамотно і змістовно його викладає, який не допускає значних неточностей у відповіді на запитання, правильно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних запитань і задач, володіє необхідними навичками і технікою їх виконання.

ОЦІНКУ “ЗАДОВІЛЬНО” отримує здобувач освіти, який знає основний матеріал, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність у викладанні програмового матеріалу і відчуває труднощі при виконанні практичних навичок або виконує їх з істотними помилками, з помилками вирішує ситуаційні задачі третього рівня контролю знань.

ОЦІНКУ “НЕЗАДОВІЛЬНО” отримує здобувач освіти, який не знає значної частини програмового матеріалу, допускає значні помилки у його викладанні, невпевнено, з великими труднощами виконує практичні навички.

Бали за поточну успішність прив'язуються до середньої арифметичної оцінки за традиційною чотирибальною системою незалежно від кількості занять. Конвертація проводиться перед підсумковим контролем.

Таблиця конвертації середньої арифметичної в кількість балів ECTS

Середня арифметична оцінка за п'ятибальною шкалою	Бали ECTS	Середня арифметична оцінка за п'ятибальною шкалою	Бали ECTS
1	2	3	4
4,93-5,0	60	3,90-3,85	44
4,87-4,80	59	3,84-3,78	43
4,81-4,73	58	3,77-3,72	42
4,74-4,69	57	3,71-3,66	41
4,68-4,60	56	3,65-3,59	40
4,61-4,56	55	3,58-3,53	39
4,55-4,49	54	3,52-3,46	38
4,48-4,43	53	3,45-3,40	37
4,42-4,36	52	3,39-3,33	36
4,35-4,30	51	3,32-3,27	35
4,29-4,24	50	3,26-3,20	34
4,23-4,17	49	3,19-3,14	33
4,16-4,11	48	3,13-3,07	32
4,10-4,04	47	3,06-3,01	31
4,03-3,98	46	3,0	30
3,97-3,91	45		

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем на останньому контрольному занятті. До підсумкового контролю допускають здобувачів освіти, які виконали всі види робіт, що передбачені навчальною

програмою, та при вивченні розділу набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Конкретні форми підсумкового контролю визначаються у робочій навчальній програмі

Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо здобувач освіти набрав не менше 20 балів.

Оцінювання дисципліни:

Оцінка з дисципліни виставляється лише здобувачам освіти, яким зараховані усі розділи з дисципліни. Оцінка з дисципліни виставляється як середня з оцінок за розділи, на які структурована навчальна дисципліна. Оцінка з дисципліни Fx, F ("2") виставляється здобувачам освіти, яким не зараховано хоча б один розділ з дисципліни після завершення її вивчення. Оцінка Fx ("2") виставляється здобувачам освіти, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання підсумкового контролю не більше двох разів за графіком, затвердженим деканатом.

Здобувачі освіти які одержали оцінку F по завершенні вивчення дисципліни (не виконали навчальну програму хоча б з одного розділу або не набрали за поточну навчальну діяльність з розділу мінімальну кількість балів), мають **пройти повторне навчання з відповідного розділу**. Рішення приймається керівництвом ЗВО відповідно до нормативних документів, затвердженим в установленому порядку.

14. Політика навчальної дисципліни

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися обов'язків, передбачених статтею 63 Закону України «Про вищу освіту», а також:

- своєчасно та в повному обсязі відвідувати заняття, передбачені навчальним планом та графіком навчального процесу;
- своєчасно та належним чином виконувати всі види завдань, передбаченими навчальними планами та програмами;
- у встановленому державними стандартами обсязі володіти теоретичними знаннями, практичними навичками, сучасними методами досліджень, проходити контрольні заходи, передбачені навчальними планами та програмами;
- своєчасно складати (перескладати) залік, виконувати контрольні роботи, відпрацьовувати заняття в терміни та за графіком, встановленими кафедрою психології;
- своєчасно інформувати викладача щодо неможливості з поважних причин відвідувати заняття;
- постійно прагнути до підвищення загальної культури, морального вдосконалення, проявляти належну повагу до керівних, науково-педагогічних, навчально-допоміжних працівників;
- дбайливо ставитись до майна, яке йому надано в користування, дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку;
- виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями.

- у повному обсязі відшкодувати збитки, нанесені невиконанням чи неналежним виконанням умов з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки.

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися положень етичного кодексу ЗФУУ.

Здобувач освіти має права, передбачені статтею 62 Закону України «Про вищу освіту».

Усі форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів зазначенні в положенні університету про оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни.